

ЕЛЕКТРОННИЙ ПОСІБНИК ЯК САМОСТІЙНИЙ МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ ЗАСІБ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті представлено електронний мультимедійний посібник із навчальної дисципліни “Історія англійської мови”, орієнтований на розвиток вмінь та навичок лінгвістичної та соціокультурної компетенції з відповідного курсу в освітньому просторі.

Ключові слова: навчальне віртуальне середовище, самостійна робота, тестування, освітній простір, тьютор.

Головними завданнями діяльності Міністерства освіти і науки України з питань вищої освіти є інтеграція в європейський освітній простір, розширення доступу громадян до здобуття вищої освіти, підвищення її якості, впровадження новітніх інформаційних технологій.

Теоретико-методологічні засади проектування методичних систем навчання у віртуальному середовищі висвітлено у роботах В.М. Кухаренка [1], А.В. Гафурової [2], А.В. Журавльова [3], Н.І. Клокара [4], В.М. Мадзігона [5], В.В. Латинського [5], Ю.О. Дорошенка [5], Н.В. Морзе [6], А.В. Нарожного [7] та ін.

Мета статті – представлення переваг щодо впровадження мультимедійного електронного посібника як засобу навчального віртуального середовища в освітньому просторі.

Завдяки засобам комунікацій створюється можливість отримування інформації та знань на відстані. Навчальне середовище вже не можна охарактеризувати за традиційною схемою, коли його учасниками є або вчитель та учень, або ж учитель та група учнів. Кількість учасників окремого навчального процесу стає потенційно необмеженою. Звідси і виникає термін “відкрите навчальне середовище”, що передбачає можливість обміну інформацією на відстані та використання потенційно необмеженого характеру та набору джерел інформації.

Прагнення поєднати існуючий педагогічний досвід (у тому числі і в сфері дистанційної освіти) й існуючі навчально-методичні розробки з новітніми інформаційними технологіями викликане цілком зрозумілою метою – сформуванню віртуального інформаційного освітнього простору. Ключову роль у цьому процесі відіграють технології мережевого навчання. Тільки мережа Інтернет, як технологічна база інформаційного освітнього простору, має необхідний рівень універсальності, розподіленості та інтерактивності [1, 24].

Отже, головною метою створення віртуального навчального середовища є висвітлення повної інформації стосовно дистанційного навчання в освіті, максимальне задоволення освітніх потреб різних категорій слухачів із якнайширшого діапазону навчальних курсів, рівнів педагогічної освіти, незалежно від місця знаходження як слухача, так і тьютора, веб-орієнтованого освітнього ресурсу з використанням сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій – мережевих порталних комплексів [3].

Варто відзначити, що віртуальне середовище навчання не є системою дистанційного навчання або системою “e-learning” у відомому сенсі цих понять, а є освітнім ядром онлайн соціальної мережі з розвинутою інфраструктурою і сервісами, в рамках якої користувачеві надається можливість “Завжди бути в класі”, незалежно від свого поточного місцезнаходження, часу, виконуваного заняття [5, 198].

У сучасній навчально-освітній системі важливе місце відводиться електронним носіям інформації – електронним посібникам і підручникам, системі тестування, інформаційно-пошуковим довідковим системам, засобам автоматизації професійної діяльності, сервісним програмам автоматизації навчального середовища [3]. На сьогоднішній день багато студентів володіють комп’ютерами та використовують їх як засіб навчальної діяльності. Також значна кількість освітніх закладів України забезпечена комп’ютерними класами. З цього можна зробити висновок: використання інформаційних технологій, а саме електронних засобів навчання, у навчальній практиці стає необхідністю. Теоретико-прикладним основам створення електронних навчальних видань в Україні присвячені наукові праці В.Ф. Іванова [2], А. Гафурової [2], О. Хацринової [2], В.В. Латинського [5], В.М. Мадзігона [5], В.Ю. Бикової [1] та ін.

Електронний посібник з курсу “Історія англійської мови” розуміється нами як інформаційно-освітній ресурс, який відповідає основним принципам проектування електронного посібника, а саме: повноті представлення знань, методологічній спрямованості змісту, спрямованості на формування у студентів досвіду творчої діяльності, збалансованості елементів репродуктивного та пошукового типів навчання, структурування змісту у посильному для засвоєння об’ємі, різноманітності форм подання навчального матеріалу, наочності, розгалуження, регулювання,

комп'ютерної підтримки тощо. Загальна структура електронного посібника з даного курсу наступна: 1) Вступна частина включає анотацію курсу, інформацію про те, для кого призначений курс, цілі курсу, тривалість вивчення курсу, форму вихідного контролю, інструкцію (як працювати з електронним підручником)~ 2) Інформаційна частина містить навчальну і робочу навчальну програму дисципліни~ 3) Змістовна частина – основні складові якої є лекції, інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять, завдання і методичні рекомендації до самостійної роботи студентів, термінологічний словник, література, довідники тощо~ 4) Контрольно-моніторингова частина включає: засоби діагностики (тестові завдання), питання і завдання до *поточного* (контрольні завдання до семінарських занять), контрольні роботи з навчальної дисципліни для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу – ККР) і *підсумкового* контролю (модульна контрольна робота, залік, семестровий екзамен), критерії оцінювання.

Внутрішньо структурно електронний посібник складається із шести тематичних модулів, розроблених у відповідності до змісту типової та робочої програм з історії англійської мови для студентів третього курсу спеціальності “Філологія. Мова (англійська, німецька) та література”.

До кожного модуля увійшли тести, спрямовані на розвиток навичок та вмінь лінгвістичної та соціокультурної компетенції.

Тестування самостійної роботи в інтерактивній системі електронного посібника здійснюється напередодні проведення модульної контрольної роботи. У вікні програми планування щоденного контролю встановлено дату і час тестування, обмеження часу – 30 хвилин та випадковий порядок відповідей. Оцінюється перша спроба студента пройти тестування за 15-бальною шкалою. Студент отримує індивідуальний набір тестових запитань з банку тестів. Після закінчення тестування у головній формі відображаються кількість набраних балів, отримана оцінка, список пройдених питань, правильні відповіді та коментарі або відразу після тестування, або після закриття тесту як для окремо взятого студента, так і для всієї групи у цілому. Таким чином, продовжується осмислення і закріплення учбового матеріалу, особливо важливого на етапах проміжного контролю, що відображено на Рис. 1.

Оцінка за тестування самостійної роботи в електронному посібнику враховується при виставленні кінцевої оцінки за змістовий навчальний модуль.

Ім'я / Прізвище	Розпочато у	Завершено	Затрачено часу	Оцінка/30	Коментар
Дарія Солодковська	16 Грудень 2010, 04:02	16 Грудень 2010, 04:20	17 хв 58 сек	21	Ваша оцінка - 9 балів
Ростислав Щепковський	15 Грудень 2010, 01:05	15 Грудень 2010, 01:08	3 хв 22 сек	29	Ваша оцінка - 15 балів
Аліна Харлочинська	14 Грудень 2010, 03:18	14 Грудень 2010, 03:31	12 хв 50 сек	28	Ваша оцінка - 14 балів
Анастасія Вовнянко	10 Грудень 2010, 01:39	10 Грудень 2010, 01:48	9 хв 7 сек	27	Ваша оцінка - 13 балів
Елла Врублевська	7 Грудень 2010, 11:48	7 Грудень 2010, 12:12	24 хв 2 сек	23	Ваша оцінка - 11 балів
Аліна Кошонько	7 Грудень 2010, 11:48	7 Грудень 2010, 12:12	24 хв 6 сек	23	Ваша оцінка - 11 балів

Рис.1. Результати оцінювання цілої групи

Текстовий матеріал посібника відзначається автентичністю та супроводжується аудіо та відео матеріалами.

Матеріали електронного посібника з курсу “Історія англійської мови” було апробовано під час читання лекцій, проведення семінарських занять, контролю самостійної і індивідуальної роботи, застосування мультимедійних технологій у Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка в 2007-2011 роках (див. рис 2.)

Основними властивостями віртуального навчального середовища мають бути:

- універсальність технологічних процесів створення, зберігання та використання навчально-методичних ресурсів, що забезпечують ведення навчального процесу через Інтернет;
- єдині каталоги інформаційних ресурсів і спеціальностей, що пропонуються через середовище мережевого навчання;
- постійне поповнення ресурсної бази;
- інтеграція всіх закладів післядипломної педагогічної освіти, що мають дистанційну форму навчання.

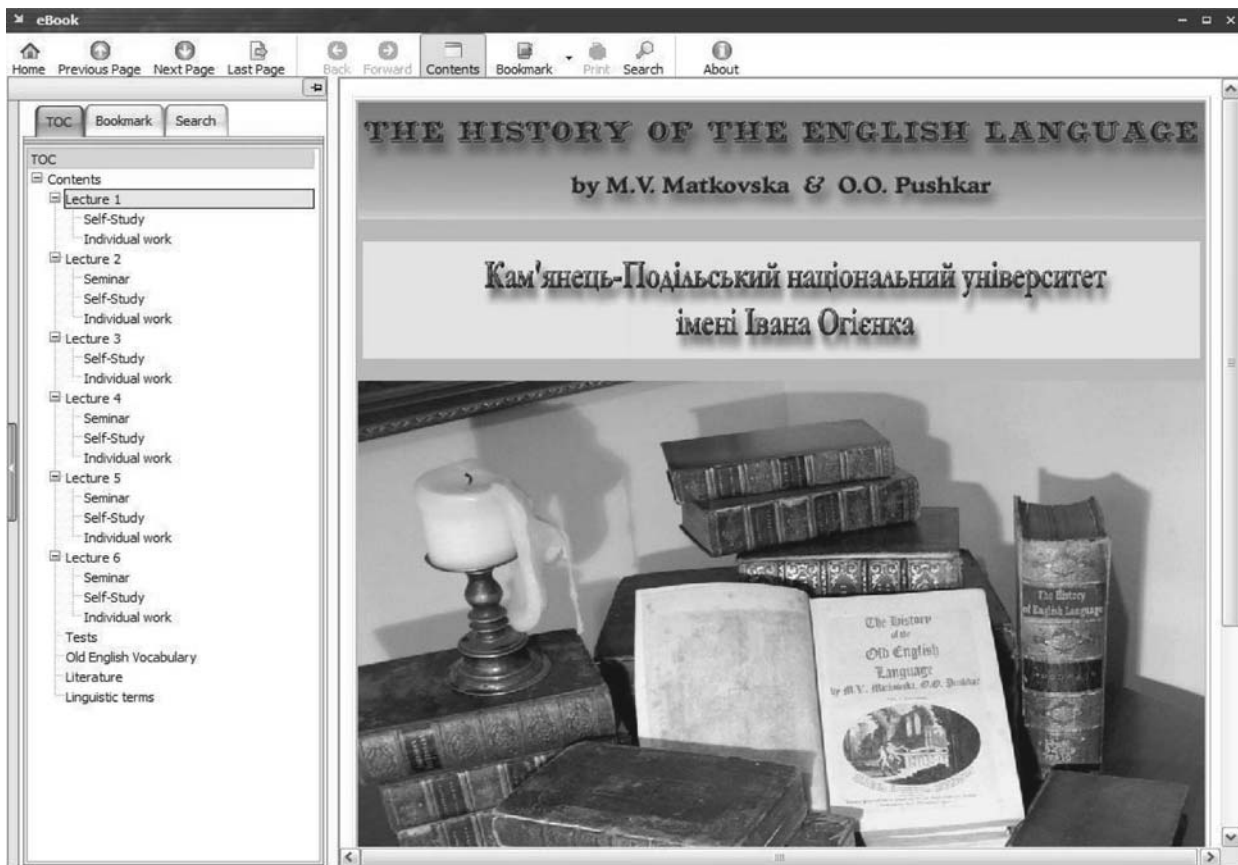

Рис. 2. Web-сторінка електронного посібника “Історія англійської мови”

Отже, проаналізувавши основні теоретичні засади щодо створення електронних навчальних посібників та створивши відповідний на практиці, можна вказати на головні переваги створення навчального веб-середовища, а саме: можливість постійного доступу слухачів до інформації через Інтернет; самостійного пошуку ними необхідної організаційної та навчальної інформації; збір і накопичення передового досвіду, інформації, що необхідна для підвищення якості й ефективності освіти; ефективна взаємодія, співробітництво між закладами післядипломної педагогічної освіти; налагодження on-line (прямого діалогового спілкування через Інтернет у реальному часі) та off-line (спілкування засобом передачі через Інтернет повідомлень, що не вимагають миттєвої відповіді) спілкування між тьюторами дистанційних курсів та слухачами, слухачами між собою.

Якщо раніше системи навчального призначення створювались з метою виконання деяких функцій вчителя та керування навчанням, то в умовах відкритого середовища цілі їх розробки змінюються. На перший план висувається самостійне навчання учня, а вчитель надаватиме йому необхідну підтримку та спрямування. Тому роль систем штучного інтелекту також змінюється. Вони використовуються для підтримки навчання в самих різних його аспектах – для пошуку інформації, опанування нової предметної галузі, оцінювання, підвищення кваліфікації тощо. Певною мірою із засобів керування навчанням системи штучного інтелекту перетворюються на засоби підтримки комунікації та самостійного навчання.

Таким чином, метою навчання стає не лише опанування деякою сумою знань (в цьому людину в багатьох випадках може замінити експертна система), а спрямування отриманих знань на розв’язання актуальних практичних та теоретичних проблем.

Список використаних джерел

1. Бикова В.Ю. Дистанційний навчальний процес: [навч. посібник] / В.Ю. Бикова, В.М. Кухаренко. – К. : Міленіум, 2005. – С. 12-37.
2. Гафурова А. Структурирование содержания электронного учебника / А. Гафурова, В. Иванов, О. Хацринова // Высшее образование в России. – 2007. – № 8. – С. 125-127.
3. Журавльов А.В. Педагогічно-орієнтований WEB-дизайн для створення електронних навчальних посібників дистанційного навчання [Електронний ресурс] / А.В. Журавльов, І.І. Журавльова. – Режим доступу: <http://dlab.kiev.ua/konf/10-programma-konferencii-sovremennye-informacionnye.html>

4. Клокар Н.І. Підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у контексті проектування програмно-педагогічних засобів [Електронний ресурс] / Н.І. Клокар, В.Л. Шевченко. – 2008. – Випуск 3. – Режим доступу: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua>
5. Мадзігон В.М., Педагогічні аспекти створення і використання електронних засобів навчання / В.М. Мадзігон, В.В. Латиський, Ю.О. Дорошенко // Проблеми сучасного підручника: збірник наукових праць. – Вип. 4. – К.: Пед. думка, 2003
6. Морзе Н.В. Навчання для майбутнього: Посіб. для вчителів / Н.В. Морзе, Н.П. Дементієвська. – К.: Видав. група “ВНУ”, 2005. – 420 с.
7. Нарожный А.В. Программно-инструментальные средства для системы принятия решений в условиях дистанционного обучения / А.В. Нарожный // Труды Одесского политехнического университета.: Научный и производственно-практический сборник по техническим и естественным наукам. Одесса: ОНПУ, 2006. – Спецвыпуск. – С. 53-57.
8. Положення про дистанційне навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0464-04>.
9. Brinker K. Linguistische Textanalyse. Eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden / K. Brinker. – Berlin: Erich Schmidt, 1997. – S. 109-117.

Summary. The article deals with the principal peculiarities of the electronic multimedia manual aimed at cognition of linguistic and sociocultural competence of the History of the English Language.

Keywords: virtual learning environment, self-study, testing, educational space, tutor.

УДК 811.161.2'373.23-055.1

Н.М.Розумяк

ДИНАМІКА ОСОБОВОГО ІМЕННИКА́ КАМ'ЯНЕЧЧИНИ КІНЦЯ ХІХ ТА ХХ СТОЛІТТЯ

У статті проаналізовані власні імена кінця ХІХ та ХХ століть. Визначені наскрізні імена мешканців міста Кам'янця-Подільського.

Ключові слова: антропоніміка, власні імена, динаміка іменника́.

Вивчення української антропонімії як окремої галузі мовознавства можливе за умови ґрунтовного дослідження всіх її класів, зібраного антропонімного матеріалу всіх регіонів України на різних хронологічних зрізах, систематичного впорядкування цього матеріалу. Це дає можливість простежити розвиток, функціонування та особливості антропонімної системи України, виокремити спільні та відмінні риси у їх вживанні, що водночас є невід'ємною складовою лексики української мови.

Науковий інтерес становить проблема дослідження динаміки сучасного українського іменника́, яка є недостатньо вивченою. Сьогодні описано динаміку власних імен окремих регіонів України. Одним із перших дослідив регіональні антропоніми Закарпаття П. Чучка, зміни антропонімної системи широко віддзеркалюється у напрацюваннях західноукраїнських науковців (Л. Кракалія, С. Панцьо, Г. Бучко, Л. Тарановська, Б. Близнюк, Г. Бачинська, Г. Панчук, І. Фаріон, С. Шеремета, Н. Свистун, Н. Рувьова). Над дослідженням антропонімії північної та центральної частини України працювали І. Ільченко, І. Козубенко, Л. Кравченко, О. Неділько, І. Скорук, І. Сухомлин, Ю. Фернос, Л. Ящук та інші. Прикро, але недостатньо описано іменник південної та східної частини України. Відомі лише праці С. Брайченко, Н. Булави, О. Касіма, І. Корнієнка, Г. Кравченко, Т. Марталогі, В. Познанської, В. Шевцової та інших.

Мета нашої статті – простежити динаміку іменника́ мешканців міста Кам'янця-Подільського впродовж ста тридцяти років, визначити спільні та відмінні риси у різні часові періоди, виокремити критерії руху чоловічого і жіночого іменника́.

Хронологічними межами дослідження є кінець ХІХ (1870-1890 рр.) та ХХ століть (1900-1990 рр.). Порівняймо особливості чоловічого та жіночого іменника́ визначеного хронологічного періоду за такими критеріями: